

Kozma Andor:
KARÁCSONYI ÁLOM

– Mese egy felvonásban –

S z e m é l y e k:

Juliska, 8-10 éves;

Miska, 6-7 éves – testvérek

Karácsonyi angyal

Kis ördög.

ELSŐ JELENET.

Juliska. Miska.

Szín: gyermekszoba; a háttérben becsukott szárnyas ajtó. A bútorzat közt egy díván és egy nagy zsöllyeszék. A két gyermek, mikor a függöny felgördül, éppen „páros-e vagy páratlan?” játékot fejezett be egy kis asztalnál, melyen sok dió hever. A fiú mogorva és álmos. Esti világítás.

Juliska.

Játsszunk, Miskám, kedvesem,
Szépen, vígan, csendesen.
Szívem úgy ver boldogan –
Szent karácsonyeste van.

Miska [durcásan és lomhán fekszik le a díványra].

Ej, hagyj békén; haragszom.
Unom magam', elalszom.
Nem találom a helyem;
Furcsán bánnak ma velem.
Kérezkedtem s hiába,
Be, a másik szobába.
Apa, anya merre van?
Keresem, de hasztalan.

Juliska [megbotránkozva].

Hogy lehetsz ily rossz fiú?
Szívem érted szomorú.
Szüleinknek e napon
Sok dolguk van ám nagyon.
Angyallal szót váltanak,
Tudom, minket áldanak.

Miska [ásítózva].

Angyal, angyal!... Tudom ezt,
Ugyan, kérlek, el ne kezd.
Csak azt hallom szüntelen:
Ma az angyal megjelen
És hoz nekünk minden jót:
Arany diót, mogyorót...
Játékokkal rakott fa,
Hinta-ló lesz alatta...
Már egész nap ezt lesem
S még sincs híre-hamva sem.
Ne tűnődjünk e felett,
Immár késő este lett.
Hozza, vagy nem, azt a fát,
Nekem mindegy: [a falnak fordul]. Jó'ccakát!
[Elalszik.]

Juliska [az alvóval zsörtölődik, bosszankodva].

Nézd csak ezt a rossz Misit,
Mint a bunda, alszik itt!
S benn a mama asztalán
Már a csillag ég talán?
Karácsonyfa, ragyogó,
Rajta dió, mogyoró,
Rakosgatja az angyal,
Ékesíti narancssal.
Kulcslyukon is tán benéz,
A munkája hogyha kész.
S látja, alszik a Misi,
Amit hozott, elviszi.
Mert az angyal nem szeret
Ilyen lusta gyermeket,
Csak vidámat, kedveset,
Jaj nekünk, ha ránk lesett!
De elmondok egy imát,
Tán az angyal megbocsát.

Ima:

Kedves angyal, égi lény,
Szállj le, szállj le hozzám!
Tiszta szívvel esdek én:
Karácsonyfát hozz ám!

Minden ágán fény ragyog,
Szállj le, – lásd, én jó vagyok
S fogadást teszek:
Mindig jó leszek!

Édes angyal, megbocsásd,
Hogyha tán hibáztunk.
Gyarlóságunk, oh, ne lásd,
Ne kerüld el házunk!
Ahova nem térsz be te:
Bús a gyermek élete
Szállj le, égi lény,
Hozzád esdek én!

[Halk, ünnepi zene; Juliska elálmosodva egy nagy zsöllyébe roskad, mely a szín elején áll és ülve elalszik. A szín elsötétedik.]

MÁSODIK JELENET.

[Míg a halk zene szól, a sötét szín két oldalán erős fény lobban fel. Jobbról ragyogó világosságban szép hófehér angyal jelen meg, egy kis karácsonyfát tartva egyik kezében. A másik kezében kosár, tele játékkal. Az angyal egyenesen Juliskának tart. – Balról vörös fényben egy kis krampuszforma fekete ördög surran be; egyik kezében láncot csörget, másik kezében virgácsot suhogtat. A kis ördög egyenesen a díványon horkoló Miskához szalad, fölkúszik hozzá s a mellére ül.]

Miska [nagyot nyekken s álmában beszél].

Juj, juj, nyekk, nyekk!... Jaj nekem!
Jaj, mi van a mellemen!

Juliska [akit az angyal szelíden megcsókol, megsimogat, s akinek szeme elé tartja a kis karácsonyfát és a játékokat, álmában mosolyogva szól].

Oh, de édes látomány!
Ez karácsonyest talán?

Miska [nyögve].

Jaj de gonosz egy dolog,
De tán egyet fordulok.

[Hirtelen megfordul, úgy, hogy azután arccal lefelé fekszik; a kis ördög pedig legurul róla.]

Ördög [haragosan].

Soha ilyen gyereket!
Büntetésül, ne neked!

[Virgácsával jót suhint Misure. Misi fölszisszen.]

Juliska [álmában].

De gyönyörű, oh de szép,
Amit látok, az a kép!
Csupa szín és csupa fény,
Sok szép játék – s mind enyém!

Angyal.

Kis Juliska, jó valál –
S lásd, az angyal rád talál.

Juliska [elérzékenyülve].

Míg örvendek, boldog én,
Szenved szegény kisöcsém?

Ördög [pajkosan cibálja Miska haját, orrát, fülét, aki minden cibálásra fölajdul].

Bizony szenved, mert enyém
Ma este e kis legény.
Mert ő kelme rossz vala,
A karácsony angyala.
Én rám bízta a Misit,
Megtanítom egy kicsit!
[Láncát Miska fülébe csörgeti, ki nyöszörögve hánykolódik.]

Juliska [mint fent].

Miska pajkos, nem gonosz
S inkább nékem mi se hozz,
Drága, édes angyalom,
Csak ne bántsák őt nagyon.
S most csak arra kérlek én.
Kedves angyal, égi lény:
Amit hoztál,
[a kosárban lévő játékokra mutat]
Azt meg ezt
Köztem s közte megfelezd.

Ördög [Miskát csipkedve].

Nem engedem, oh, nem én.
Miska mára az enyém.
[Miska nyög.]

Juliska [sír].

Jaj, ha Miskát büntetik,
Nem lehetek én se víg.

Angyal.

Jaj, eszem a szívedet,
Csupa jóság, szeretet.
Hogy ne búsulj, ám legyen:
Miskának is kegyelem!

[Az ördöghöz parancsolóan.]

Bűnhődése már elég,
Megbocsátott már az ég.
Tűnj el, ördög, szaporán!

Ördög [duzzogva].

Láncos adta, de korán!

[Kisompolyog.]

HARMADIK JELENET.

Juliska, Miska, Angyal.

Miska [édesen felsóhajt].

De jól érzem most magam,
Szabadon és boldogan.

Angyal [Miskához].

Büntetésed véget ért,
De csak Julcsa kedvéért.
Ámde, Miska, ne feledd,
Hogy mi történt ma veled.

[Lassan távozik, a háttérben lévő ajtó előtt még egyszer visszafordul, s mindkét gyermekhez szól.]

És most, Isten véletek,
Szép karácsonyt érjete!
Égbe szállok, égbe fel,
Hol angyalkar énekel.

[Eltűnik.]

NEGYEDIK JELENET.

Juliska, Miska.

[A szín kivilágosodik. A halk zene, mely a két előbbi jelenetben folyvást hangzott, elhallgat. – Juliska, Miska egyszerre riadnak fel s szemüket dörzsölve futnak s átölelik egymást].

Juliska.

Milyen szépet álmodám!

Miska.

Égi angyal volt talán?

Juliska.

Angyal, angyal, láttam őt.

Miska [aggodalmasan néz körül, suttogva].

Hát a rút kis ördögöt?

Juliska.

Azt nem! Oh, de sejtem én,
Téged kínozott, kis öcsém!

Miska.

A te áldott szívedért
Bűnhődésem véget ért.
De majd meglásd, nénikém,
Hozzád méltó leszek én.

[Összecsókolja Juliskát, eközben a háttéri ajtó mögött megszólal a csengettyű].

Juliska [kitörő örömmel].

Miska, Miska, hallod-e.

[A hátsó ajtó mindkét szárnya kitarul s mögötte föltűnik egy ragyogó, nagy karácsonyfa].

Miska [szintúgy].

Julcsa, Julcsa, látod-e?

Mindketten [a fához szaladnak, térdre borulnak s kezüket imára téve össze, az ég felé fordítva].

Szebb a földön mi lehet?
Angyal áldunk tégedet!

[A függöny legördül].

(1890)